

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam povi, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoličanskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprete reklamacije so poštne proste.

Davek na pivo in hmeljarji.

Ker se me je že od več strani pismeno vprašalo, kaj je okvirni zakon glede davka na pivo, sem se namenil, tem potom hmeljarje nekoliko seznaniti z dokladi, katere pobiranje se je dovolilo v štajerski deželni zbornici dne 30. grudnia 1909. Zadnja postavila, po kateri je bilo dovoljeno, pobirati deželni vladni dokladi na pivo v visokosti 2 K pri hektolitru, je bila sklenjena dne 6. sušca 1908. Pivovarniškim baronom, ki imajo v svojem krogu že lepo število težkih kapitalistov, se ta postava ni dopadla, ker bi morali plačati v skupno deželno blagajno lepo svoto, približno na leto 1.500.000 kron. Zato so sklenili, da bodo ceno piva zvišali, in sicer tako, da bi imeli dobička na leto približno še 2.000.000 kron.

Pričeli so v resnici pivo po mestih in tudi na deželi 4 do 8 vinovcev pri litru dražje točiti. S tako občutnim zvišanjem cene pa konsument, to je ljudstvo, katero živi pivo, ni bilo zadovoljno; zato so pričeli posebno po mestih bojkotirati pivotoče. Ta bojkot je trajal od 8. julija do 1. grudnia leta 1908, in posledice bojkota so bile, da so bogati pivovarnarji morali odnehati ter je zmagalo ljudstvo. Ko pa se je v deželni proračunu za leto 1910 pokazala velikanska vrzel nezadela, namreč 3.700.000 kron primanjkljaja, je finančni odsek sklenil, predlagati deželni zbornici okvirni zakon, v smislu katerega bi se dalo deželi dovoljenje, pobirati dokladi na pivo v visokosti od 2 do 4 K pri hektolitru. Torej po postavi z dne 6. sušca 1908 je dovoljeno deželi pobirati dokladi na pivo v visokosti 2 K pri hektolitru. In sedaj je deželni zbor dovolil deželni vladni pobirati dokladi na pivo v visokosti od 2 do 4 K. S tem ni rečeno, da se bodo pobirale dokladi v visokosti 4 K, ampak od 2 do 4 K, to je 2 K ostane kakor sta, ako pa deželna vlada potrebuje več denarja, in dež. zbor dovoli, zvišati to doklado in ne druge, sme pobirati doklado v visokosti 2 K 20 vin., ali 3 K do 4 K pri hektolitru. Toliko o okvirnem zakonu samem. Zanimalo pa bode cenjene čitatelje gotovo tudi to, koliko piva se je porabilo na Štajerskem v zadnjih letih. Evo vam nekaj podatkov.

Leta 1907 se je popilo 870.000 hl piva, kar je dalo deželi 1.740.000 K doklad. Leta 1908, to je tistega leta, v katerem se je pričelo bojkotiranje piva, se je še vendar porabilo 748.000 hl, pri katerih je dobila dežela svoto 1.496.000 K. Zmanjšanje konsuma pa ni povzročilo samo bojkotiranje piva, ampak to leto je

sadje po celi srednji Evropi, posebno pa na Štajerskem, izvanredno bogato obrodlilo, zato je bil sadjevec dobiti po izredno mali ceni; ljudstvo je opustilo pivo, ter se je oprijelo sadjevca, ker je bil isti veliko cenejši. Tako se je n. pr. na Dunaju in v Gradcu in tudi v drugih mestih točil sadjevec po 28 do 32 vin. liter in je bila skoraj na vsakem oglu nabita reklamna tablica.

Leta 1909 se je v prvih mesecih porabilo manj piva, kot v prvih mesecih prejšnjega leta, toda v mesecih avgustu, septembru, oktobru in novembru, pa se je porabila zopet veliko večja množina piva, vsled česar je dobila dežela imenovane mesece približno 20.000 K mesečno več, kot prejšnja leta. To so navadne številke, katere dovolj jasno govorijo o porabi piva na Štajerskem.

Sedaj se pa nekoliko ozrimo nazaj na pretečena leta z ozirom na ceno hmelja v Savinjski dolini. Vzemimo leto 1907, ko ni bilo nobenega pivnega bojkota, in tudi ne obilice sadjevca, ki bi delal konkurenco pivu, in vključ temu so bile cene hmelju sramotno nizke.

Dotočeno leto so bile državnozbornske volitve, in na vseh koncih in krajih naše krasne doline se je z velikim bobnom ropotalo: „Roblek je rešitelj savinjskega hmeljarstva, on in samo on bo deloval na to, da bo hmelj po 5 kron kilogram.“ In res, dobili smo hmeljarji za kilo hmelja pet okroglih denarjev, pa ne srebrnih kronic, ampak 4–5 grošev ali 10vinarskih nikljastih novcev.

Vsa liberalna hujskanja proti poslancem S. K. glede davka na pivo se je popolnoma izjalovila, ker Savinjsčani niso tako neprevidni, da bi politični slepariji šli še enkrat na limanice.

To si zapomnite gospodje pri razdirajoči liberalni Narodni stranki. Vsem pristašem K. Z. pa pošilja najiskrenejša pozdrave

Alojzij Terglav,
deželni poslanec.

Sv. Peter v Savinjski dolini, 28. februarja.

Proč od Gradca!

Makole.

Deželni poslanec Novak je imel v nedeljo 27. svečana tukaj shod, ki je bil prav dobro obiskan. V 1½ ure trajajočem govoru je poročal o delovanju deželnega zbora. Razkazoval je krivice, katere se nam delajo in so nam hoteli še zadati nemški nacionalci,

naj pod milim nebom, globoko dihaajoč sveži, svobodni zrak vase. V iskrenih besedah, polnih srčne hvaležnosti, ste se začeli dekleti sedaj zahvaljevati za nenadno rešitev. Rešitelj, kateremu je krožil lahen smehljaj okoli ustnic, ju ljubeznjivo poslušal, potem pa, ko dekleti utihnute, jima začne razlagati, po kateri poti naj sedaj potujete, da se ognete nadaljni nevarnosti. Razloži jima tudi, da ju bodo začeli roparji na vse strani iskati kaj, ko bodo zapazili, da ste ušli, in sicer s psi, in v takem slučaju je res težko uiti, kajti psi ovohajo že od daleč človeka. Pouči ju, da kadar bodo že psi blizu, naj se samo za drevesa u-maknete, in psi bodo brez sledu kar mimo leteli; a ko ne bodo psov več v bližini, tedaj pa zopet smeta brezskrbno potovati. Ko ju tako pouči, je izginil, da se mu romarici za dober nauk še zahvaliti niste mogli. Sedaj se urno odpravite zopet na pot.

Kmalu se je začela na vzhodu prikazovati zarja, vesela oznanilka prihajajočega solnca. In ta zarja na vzhodnem nebu se jima je zdela sedaj tako lepa, kakor še nikoli ne. Ptice po logu so se začele buditi ter žgoleti vedno staro, vedno isto, a vendar vedno novo, vedno tako lepo pesem, mlademu jutru v pozdrav. Drevje je lahno šumelo s svojimi listi, kot bi si pripovedovalo skrivnostne bajke. Vse se je zopet oživelilo ter se veselilo novega jutra, in tudi naši romaricami se bilo tako lahko, tako mило pri srcu, kakor še nikoli prej.

Ko tako korakate naprej, druga poleg druge, same v se zamišljene, kar se zasliši od zadelj divje pasje lajanje. Roparji namreč, ko so zjutraj pogrešali begunki, so se razsrdili, posebno poglavar je kar divjal od gnjeva, ter razposlal izučene velike pse, da

posebno pa, kako so hoteli spraviti proračun pod streho in zvišati deželne doklade na 56%, potem pa, ko bi to bilo pod streho, bi nam zadali smrtni udarec s tem, da bi se preuredila postava za deželno-šolski svet v smislu predloga Wastiana in njegovih tovarišev. Vse to so zborovalci z zanimanjem poslušali, vprašali so ga, kaj je s podporo vsled suše, ali se bode kaj sena dobilo. Povedal nam je, da se je pri razdelitvi premalo oziralo na Spodnje Štajersko, posebno Slovence, in da so poslanci skupno prosili v-novič za novo podporo. Končno je župan Hajšek od Sv. Ane izrazil predavatelju in vsem slovenskim poslancem priznanje in zahvalo v imenu makolskih kmetov ter prečital resolucijo, kakor je bila objavljena v „Slov. Gospodarju“ v poročilu iz Ži. Bila je enoglasno sprejeta. Zaključil je zborovanje s trikratnim živijo na cesarja.

Poljčane.

Brez kakšne agitacije zbralo se je zadnje nedelje precejšnje število volilcev v gostilni g. Fr. Gajšek, kjer so z vzorno pozornostjo sledili govoru g. poslance Petra Novaka, ki je v poljudni besedi razložil poslovanje deželnega zbora ter naštel vzroke, zakaj slovenski poslanci v Gradcu ne morejo ničesar doseči za slovenski Štajer. Enoglasno se je sprejela sledeča resolucija:

„Zborovalci na shodu v Poljčanah izrekaajo svojemu poslancu P. Novaku, kakor tudi vsem slovenskim poslancem svoje popolno zaupanje in svojo zadovoljnost posebno pa odobrujejo njih možati nastop proti nam sovražni večini nemških poslancev v deželnem zboru; odobrujejo popolnoma, da se poprijeli najskečajnejšega sredstva, obstrukcije, ter jih pozivajo, da vztrajajo, dokler ne dobijo pravice, ki pripadajo prebivalcem slovenske Štajerske. V očigled nemški krivici odločno zahtevajo samoupravo za slovenski Štajer.“

Jako hvaležni smo g. dr. Leskovarju, odvetniku v Mariboru, ki nam je v jedrnatih besedah razložil orožje, s katerim se spodnještajersko nemčurstvo bori zoper nas Slovence. To orožje je grdo obrekovanje in blatenje našega naroda in njegovih voditeljev po nemškem časopisu, posebno po grdem „Stajercu“, ki zastruplja naše pošteno ljudstvo ter se po vsej pravici imenuje „giftna krola“; le kakšen tepel ali pa hudobnež verjame „Stajercem“ lažem; veren Slovenec se pa skrbno varuje trgovin, kjer se ta gadja zalega ponuja za denar ali celo zastoj. Nadaljno

PODLISTEK.

Čudežna rešitev.

Spisal Jurij Plevnik.
(Konec.)

Kaj jima je sedaj početi?

Razne misli so jima rojile po glavi, ena je izpodirivala drugo, vrteč se okrog enega središča, in to središče je bilo — smrt. Da, smrt ste v svoji domišljiji videli tako razločno in tako živo, da se jima je zdelo, da ju bode zdaj pa zdaj zapustila zavest, ter da boste padli v omedlevico. Toda njuno dušno stanje se je kmalu spremenilo. Videč, da ni več rešitve, ste padli na kolena ter se v dolgi molitvi pripravljali na smrt, a obenem prosili Boga, naj ju reši iz tega groznega kraja, sicer pa naj se zgodi njegova volja. In tisti Bog, ki skrbi za črvice v prahu, tudi ti dekleti ni zapustil, ampak poslal jima je rešitelja, kakor nekoč sv. Petru, ki ju je rešil iz ječe.

Ko tako udano in goreče molite in močite okrvavljena, kamenita tla z vročimi solzami, se nenadoma vrata odpro, in v ječo stopi zal mladenič, nebeske lepote, ter ju prijazno ogovori:

„Bog je vašino molitev uslišal ter poslal mene, svojega angelja, da vaju rešim in spravim na varen kraj; torej ne mudite se dolgo, kajti čas mineva in jutro se bliža, ampak urno se odpravite na beg!“

Kdo bi popisal veselje, ki je zdaj prešinilo ti ubogi, skoraj na pragu smrti že stoječi ženski, moje pero takega popisovanja ni zmoglo, kajti tako veselje se da le občutiti, nikar pa popisati. Urno, kakor dve vrni, skočite na noge, ter, ko bi trenil, bili ste že su-

bi ju dohiteli ter pritirali s silo nazaj. Toda romarici, od angelja podučeni, ste stopili sedaj za drevo, in psi so izgubili na mah vsako sled ter se vrnili od vseh strani prazni nazaj v grad, in romarici ste bili rešeni. Potovali ste hitro dalje, kolikor so ju noge nesle, ter ste srečno čez več dni dospeli do svojega cilja. Ko ste opravili na božjem potu običajno pobožnost, ste se vrnili po drugem, varnejšem potu v svojo domovino.

Prišedši domov, ste se globoko zahvalili Bogu in Mariji za srečno vrnitev, posebno ste se še zahvaljevali Bogu za rešitev iz roparskih rok, sli ste koj drugi dan po povratku h gospodu župniku ter mu razložili vse podrobnosti iz svojega potovanja, obenem ga pa prosili, naj daruje zahvalno sveto mašo za srečno vrnitev ter za rešitev iz smrtno nevarnosti. Gospodu župniku, ki je bil kaj blag mož, se je dopadelo zaupanje teh dveh deklet do Boga, ter je rad uslišal prošnjo. Prihodnjo nedeljo je pa župnik v cerkvi svojim poslušalcem pridigoval o božji dobrotljivosti; razlagal je, ves razgret od navdušenosti, z vznesenimi, krepkimi besedami, strmečim poslušalcem: kako Bog rad vsakomur v sili pomaga, če se resnično do njega obrne, ter ga zaupljivo prosi pomoči, pa če treba, pri tem tudi čudeži storiti. In kot dokaz resničnosti svojega govora, pripoveduje sedaj gospod župnik povest teh dveh romaric, ki jo je ljudstvo z odprtimi ušmi z velikim strmenjem poslušalo, ter konča svoj govor nekako s temi-le besedami:

„Kadar nas v življenju obiščejo nadloge, brez katerih si skoro ne moremo misliti človeškega življenja, ter kadar nam preti velika nevarnost: nikar trčati časa s praznim jadikovanjem, ampak pogumno se